

سازمان نوسازی شهر تهران

تجدید حیات شهری لیورپول^۱

مترجم: ستاره یغمایی^۲

شماره مقاله: ۰۰۳۰۶

مقدمه

در طول سه دهه گذشته، لیورپول نسبت به شهرهای دیگر انگلستان و اروپا بازسازی شهری بیشتری را تجربه کرده است. بدون شک از سال ۱۹۷۱ این شهر باید به سیر نزولی جمعیت (در حدود یک چهارم) به انضمام از دست دادن نیمی از صنایع تولیدی خود واکنش نشان می‌داد. علاوه بر آن، لیورپول میزبان حجم گسترده‌ای از تجربه‌های گوناگون و ابتکارات در بازسازی شهری بوده است. در این مقاله، سیر تکامل سیاست‌های نوسازی در لیورپول، قبل از تمرکز بر ابداعات اخیر که نشان دهنده چشم‌اندازهای کلیدی سیاست بازسازی بریتانیاست، بررسی می‌شود. یکی از اولین واکنش‌های دولت انگلستان در مقابل مشکلات در حال ظهور بخش مرکزی شهر که با شروع برنامه‌های شهری در سال ۱۹۶۸ پدیدار شد، عبارت بود از اختصاص بودجه اندک کوتاه مدت برای حمایت از پروژه‌های توسعه اجتماعات محلی در بخش مرکزی شهر.

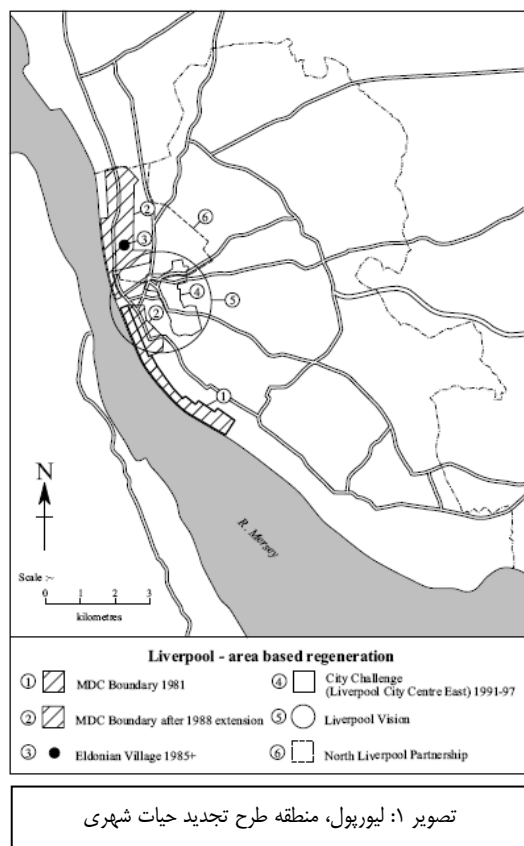
لیورپول از جمله اولین شهرهایی بود که از این برنامه سود می‌برد و از بیش از ۵۰ طرح که شامل دوره‌های پرستاری^۳، تسهیلات اجتماعی و ورزشی^۴، مراکز مشاوره‌ای حقوقی و خانه‌سازی^۵ و کلاس‌های زبان برای مهاجران^۶ بود، پشتیبانی می‌شد. هدف اصلی این نوآوری‌های اولیه، توسعه اجتماعی بود. در پی این هدف، در سال ۱۹۶۹، وزارت کشور یک سری برنامه‌های توسعه اجتماعی^۷ را پایه‌گذاری کرد که برنامه‌های توسعه واکس‌هال^۸ در لیورپول و علاوه بر آن حمایت از تعدادی پروژه‌های محلی (برنامه‌های آموزشی جمعی، مرکز انجمن‌ها،

^۱ - این نوشتار، ترجمه بخشی از کتاب Urban regeneration in Europe نوشته Chris Couch در سال ۲۰۰۳ میلادی است.

^۲ - کارشناس شهرسازی

- ^۳ - nursery classes
- ^۴ - sports and community facilities
- ^۵ - legal and housing advice centres
- ^۶ - language classes for immigrants
- ^۷ - City Development plan (CDP)
- ^۸ Vauxhall

روزنامه محلی) را در بر داشت. محققان با بررسی‌هایی که بر روی پروژه به عمل آوردند نشان دادند که مشکلات منطقه ریشه‌های ساختاری داشته و منتج از تغییر و تجدید ساختار اقتصاد می‌باشد (Topping & Smith 1977). مطالعات بخش مرکزی لیورپول (۱۹۷۷-۱۹۷۳) بر روی تغییر و تحول بخش مرکزی شهر، به دیدگاه مشابهی در این زمینه دست یافت (DOE ۱۹۷۷). در اواخر دهه ۱۹۷۰ دولت متقاعد شد که محرومیت بخش مرکزی شهر در اصل بیشتر دارای ریشه‌های اقتصادی و ساختاری می‌باشد تا مسائل اجتماعی و محلی. این دیدگاه مبدل به سیاستی در قوانین مناطق شهری در سال ۱۹۷۸ شد و تغییر سیاست‌ها را نشان داد و مشارکت بین دولت مرکزی و محلی برای حل مسائل در محرومترین مناطق شهر بنا نهاده شد. اما متأسفانه این ایده با تأخیر زیادی در دوره دولتی مطرح شد که انتخابات را در ماه مه سال ۱۹۷۹ به حزب محافظه کار مارگارت تاچر واگذار کرده بود. اهمیت احیای مجدد اقتصاد بخش مرکزی شهر^۱ هنوز مطرح بود اما نگرش استفاده از مقامات محلی به عنوان شریک، دیگر قابل قبول نبود. دولت جدید، شرکت‌های توسعه شهری^۲ (شامل شرکت توسعه Merseyside) را پایه‌گذاری کرد، عوامل دولت مرکزی با در دست داشتن نیروها و منابع، برای احیای سطح وسیعی از خرابی‌ها و بازگرداندن آن‌ها فعالیت‌هایی در جهت بهره‌برداری‌های مفید اقتصادی انجام دادند. در همان زمان در منطقه‌ای دیگر از زمین‌های متروکه، توسعه دهندگان، سیستم برنامه‌ریزی انعطاف‌پذیرتری را پیشنهاد دادند که در آن فشار مالیاتی کمتری در مناطق تجاری آزاد شامل منطقه تجاری آزاد Speke در لیورپول اعمال می‌گردید. در سراسر دهه ۱۹۸۰ سیاست بازسازی بریتانیا بر حمایت از توسعه اقتصاد محلی با افزایش تأمین زمین و ساختمان در بخش مرکزی شهر تأکید بسیاری داشت. مکانیسم بکار رفته عمدتاً شامل اقدامات مستقیم بنگاه‌های دولتی و یا اختصاص یارانه به پیمانکاران خصوصی بود. از سوی دیگر، مقامات محلی مانند شورای شهر لیورپول نادیده گرفته شدند و نقش آن‌ها نیز در حاشیه قرار گرفت.

در پایان دهه، انتقادها در مورد پیچیده شدن سیاست‌های احیای شهری بریتانیا و نیز کم شدن نقش مقامات محلی با توجه به شناختی که از محل داشته و تعهدات بلند مدت آن‌ها در قبال منطقه در حال افزایش بود. اولین واکنش دولت معرفی "برنامه چالش شهری"^۳ بود: برنامه‌ای که به مقامات مقامات محلی اجازه می‌داد که شرکای محلی را در مناقصه برای سرمایه‌گذاری دولت مرکزی سهیم کنند تا به کمک آن‌ها برنامه‌های بازسازی انجام شود. لیورپول از جمله شهرهای موفق در اولین مرحله مناقصه بود که در آن با سرمایه‌گذاری معادل ۳۷/۵ میلیون پوند طرح بازسازی شرق مرکز شهر را به دست آورد.

سیاست‌های تجدید حیات دولت انگلستان در سال ۱۹۹۳ در زمانی منطقی جلوه کرد که ۲۱ جریان مختلف سرمایه‌گذاری، از جمله چالش شهری با بودجه تجدید حیات ویژه (SRB)^۴ جایگزین و تعدادی از بنگاه‌ها در سازمانی به نام شرکای انگلیسی^۵ ادغام شد و SRB Challenge Fund عوامل رقابتی چالش شهری را حفظ کرد اما انعطاف بیشتری را در فرآیند مناقصه نشان داد. در همکاری با طیفی از اجتماعات محلی و سازمان‌های تجاری، شورای شهر لیورپول و نیز شرکای شمال شهر، تعدادی مزایده موفق برای سرمایه SRB به انجام رساندند (تصویر ۱). به دنبال بازگشت دولت کارگری در سال ۱۹۹۷، سیاست تجدید حیات شهری مورد بازنگری وسیعی قرار گرفت و مجدداً اصلاح شد.

- 1 - regenerating the economy of inner urban areas
- 2 - urban development corporations (UDC s)
- 3 - City Challenge program
- 4 Single Regeneration Budget
- 5 - English Partnerships (EP)

امروزه مسئولیت دولت مرکزی در مورد سیاست تجدید حیات، با بنگاه توسعه شمال غرب (که مسئول بخش تجارت و صنعت (DTI) است)، تقسیم شده. این بنگاه به طور عمده مسئول احیای اقتصاد و توسعه تجارت در سراسر ناحیه است. سیاست‌های شهری و تجدید حیات محله نیز جزء مسئولیت‌های دفتر معاون نخست وزیر^۱ شده است. سیاست شهری تحت تأثیر یافته‌های گزارش لرد راجرز در سال ۱۹۹۹^۲ و متعاقب آن مقاله‌ای در سال ۲۰۰۱^۳ قرار گرفته است. یکی از مهمترین ابتکارات، پایه‌گذاری شرکت‌های تجدید حیات شهری می‌باشد که در آن هدف، بوجود آوردن بنگاه‌های توسعه تک منظوره برای احیاء مناطق ویژه می‌باشد. چنین شرکتی به نام Liverpool Vision در مرکز شهر لیورپول ایجاد شده است. استراتژی ملی برای نوسازی محلات از سال ۲۰۰۱ با هدف بهبود شرایط فیزیکی، اجتماعی و اقتصادی و کاهش فاصله میان محلات فقیرنشین و سایر محلات آغاز شده است. در رابطه با این نگرش، شرکت‌های هدایت‌گر محلی (که تمایلات مقامات محلی و دیگر اجتماعات و تجار را بیان می‌کند) راهبردهای نوسازی محله را تنظیم خواهند کرد که با بودجه نوسازی محله مورد حمایت قرار خواهد گرفت. علاوه بر آن برنامه‌های جدید برای اجتماعات یک برنامه متمرکز ده ساله را برای احیای مجدد محرومترین مناطق به اجرا می‌گذارد. محله کنیسنگتون^۴ در لیورپول یکی از مناطقی است که بودجه‌ای معادل ۶۱ میلیون پوند در این رابطه دریافت کرده است.

مرکز شهر و بندرگاه‌ها

علی‌رغم کاهش مقدار و تراکم فعالیت‌های اقتصادی، وسعت فضایی مرکز شهر لیورپول در سال‌های متممادی ثابت مانده است. کاربری زمین در این ناحیه در سطح گسترده‌ای از یکدیگر تفکیک شده هر یک از مناطق مجزا دارای کارکردهای غالب و مخصوص به خود می‌باشند. مراکز اداری در شرق Pier Head واقع شده و در اطراف آن ساختمان انجمن شهرداری ترمکز پیدا کرده، در قسمت شرقی‌تر می‌توان مرکز خرید را مشاهده کرد که در Church Street ترمکز پیدا کرده است اما توسعه، به سمت غرب^۵، شمال^۶ و شرق^۷ بوده است. ناحیه‌ای برای رستوران‌ها، بار و کلوپ‌ها، در نظر گرفته شده و گسترش به سمت شرق به سوی Chinatown و یا منطقه کوچکتر دیگری حول Mathew Street و Victoria Street صورت گرفته. فعالیت‌های فرهنگی شامل تئاتر ها، موزه‌ها و گالری ها، می‌توانند در اطراف St Georges Plateau و William Brown Street، Albert Dock و پیرامون Hope Street و بین دو کلیسای بزرگ دیده شوند. در شرقی‌ترین ناحیه مرکزی و تقریباً فراتر از مرزهای آن، محدوده درمان و آموزش عالی قرار دارد که شامل بیمارستان Royal Liverpool، دانشگاه لیورپول و بخشی از دانشگاه Liverpool John Moore می‌باشد. چنین مرکز وسیع شهری در مجموع حدود ۲ کیلومتر مربع را تحت پوشش قرار می‌دهد.

سابق بر این مرکز عمده منطقه‌ای به West Lancashire، Merseyside و North Wales برای بیش از یک قرن خدمات رسانی می‌کرد تا اینکه در دهه ۱۹۸۰ منطقه مرکزی لیورپول رو به افول گذاشت. تعداد کمی از مردم در مرکز شهر زندگی می‌کردند، دفاتر و کارمندان تجاری در حال ورشکستگی بودند و مرکز خرید در حال از دست دادن جنبه تجاری بوده و جای خود را به پارک‌های خرده‌فروشی حومه‌ای جدید و مراکز خرید و فروش بزرگ و به مراکز جذاب‌تر و با دسترسی بهتر در منطقه‌ای دیگر مانند چستر می‌داد. ترافیک در حال افزایش بود و شرایط محیطی رو به وخامت می‌رفت. بعد از چند سال غفلت از موضوع، شورای شهر در سال ۱۹۸۷ با یک سند بحث‌انگیز عکس‌العمل نشان داد. "سیاست مرکز شهر" که یک سری از مباحث و گزینه‌ها را مطرح می‌کرد، بازنگری شد. در سال ۱۹۹۳ این موضوع به طرح مرکز شهر لیورپول تبدیل شد که متعاقب آن به طرح توسعه یکپارچه لیورپول ضمیمه گردید. این طرح سیاست‌هایی برای ارتقاء توسعه اقتصادی، بهبود سیستم حمل و نقل، افزایش کیفیت محیط زندگی و بهبود محیط کالبدی را در بر داشت.

¹ - the Office of the Deputy Prime Minister (ODPM)

² Lord Rogers Urban Taskforce Report Towards an Urban Renaissance

³ Urban White Paper

⁴ Kensington

⁵ Lord Street

⁶ Square Williamson , St Johns Precinct , Clayton Square

⁷ Bold Street

برخی از ابتکارات نوسازی بر مرکز شهر تأثیر گذاشت. در بین سال‌های ۱۹۸۱ تا ۱۹۹۸ شرکت توسعه Merseyside مسئول گسترش دوباره بندرگاه‌های قبلی و بخشی از حوزه نفوذ صنعتی آنها بود. این ناحیه بخشی از مرکز شهر همراه با Mersey بود اما شامل سایر مکان‌هایی نیز می‌گردید که در رقابت با مرکز شهر برای سرمایه‌گذاری تجاری قرار گرفته بودند. در سال ۱۹۹۳ لیورپول در مناقصه چالش شهری برای بخش شرقی مرکز شهر موفق شد و در سال ۱۹۹۷ شرکت Ropewalk تأسیس شد تا استراتژی تجدید حیات را در Duke Street و ناحیه Bold Street بر اساس منطقه‌ای با کاربری‌های مختلط (صنایع خلاق) دنبال کند. در این اواخر شرکت تجدید حیات Liverpool Vision تشکیل شده است تا مراحل توسعه و سرمایه‌گذاری داخلی را سرعت بخشد. یکی از ویژگی‌های این برنامه تجدید حیات مسیری است که این برنامه با وجود محدودیت‌ها نسبت به برنامه‌های توسعه رسمی می‌پیماید.

شرکت عمران Merseyside^۱

دولت محافظه کار محلی با توجه به "قانون زمین و برنامه‌ریزی ۱۹۸۰"، مسئولیت انتخاب مناطق و تأسیس شرکت‌های توسعه شهری (UDC) با هدف احیای نواحی و آباد کردن زمین‌های بایر، توسعه صنعتی و تجاری و تضمین تهیه تسهیلات اجتماعی و خانه‌سازی را به وزیر محیط زیست آن زمان^۲ محول کرد.

واحدهای دولت مرکزی شامل هیأتی بود که زیر نظر وزیر کشور و رئیس اجرایی کار می‌کردند و کارمندان این بخش در قبال این هیأت مسئولیت داشتند. ساختار عمل‌گرا و روش آن بیشتر شبیه شیوه یک شرکت توسعه بود تا یک مقام محلی. شرکت‌ها دارای این قدرت بودند که اقدام به تملک، مدیریت و آماده‌سازی زمین‌ها کنند تا اقدامات نوسازی را اجرایی و زیر ساخت‌ها را برای توسعه فراهم کنند. آن‌ها قدرت کنترل توسعه در داخل منطقه تعیین شده را نیز داشتند. شرکت عمران Merseyside در سال ۱۹۸۱ مسئولیت منطقه‌ای با وسعت ۳۵۰ هکتار، شامل اسکله‌های قدیمی جنوب لیورپول و بخشی از اسکله‌های شمالی و زمین‌های بخش Wirral در Mersey را به عهده گرفت. در گزارشی راجع به دستاوردهای اولیه آن وزارت محیط زیست بیان کرد که:

در منطقه تحت مسئولیت MDC، ۱۴۰ میلیون پوند از سرمایه‌گذاری‌های دولتی به احیای ۹۷ هکتار زمین برای توسعه تجاری و مسکونی، ۴۸ هکتار برای فضاهای باز و تفریحی، احیای ۱۳۵۰۰۰ مترمربع برای خانه‌سازی و استفاده‌های تجاری به انضمام مرمت اسکله تاریخی آلبرت اختصاص می‌یابد. MDC همچنین از سال ۱۹۸۱، ۱۱۶۰ شغل ایجاد کرد و ۹۴ درصد از قراردادهای مورد نظر به شرکت‌ها در منطقه Merseyside واگذار شد. (صفحات ۵۳-۵۲، DOE۱۹۸۸)

با وجود این، سال‌های اولیه خالی از مشکلات نبود. MDC به جهت عدم پاسخگویی و هماهنگی ضعیف با سایر شرکت‌های محلی مورد انتقاد قرار گرفت. "جشنواره بین‌المللی باغ" (۱۹۸۴) در رابطه با یک ابتکار، این موضوع را مطرح کرد. اگرچه این کار در نوع خود موفقیت بزرگی محسوب می‌گردد اما به این نتیجه رسید که بعد از اتمام جشنواره هیچگونه برنامه‌ریزی مناسبی برای ادامه سرمایه‌گذاری برای عملکرد باغات وجود ندارد. در نتیجه، این محدوده تعطیل شد، سرمایه مردم محلی از میان رفت و تنها یک یادگار به جای ماند که ناشی از فقدان برنامه پیشرو بود (صفحات ۱۶۷-۱۶۶، Couch). امروزه پس از گذشت ۱۰ سال، صرف‌نظر از واگذاری بیشتر بخش‌های محل جشنواره برای خانه‌سازی به بخش خصوصی، تغییرات کمی صورت گرفته است. بیشتر این منطقه بلااستفاده رها شده است. انتقاد دیگری از سوی ریچارد میگان^۳ صورت گرفته که اظهار می‌کند که یکی از بزرگترین مشکلاتی که MDC با آن مواجه بود، این است که سرمایه‌گذاری بخش خصوصی را در شرایط سخت اقتصادی جذب کرده بود.

باید دانست که شرایط سیاسی محلی همچنین تأثیر معکوسی روی سرمایه‌گذاری داخلی به وسیله پیمانکاران خصوصی داشت. در اواسط دهه ۱۹۸۰، شورای شهر به وسیله مدیریت مبارز کارگری که بطور قاطع با فلسفه MDC و وابستگی آن به سودمندی پخشایش سرمایه‌گذاری خصوصی برای حل مشکلات اقتصادی محلی مخالف بودند، کنترل می‌شد. چنین رویکردی سرمایه‌گذاران بالقوه را دچار ترس کرد. با این حال شورای شهر هنگامی که اظهار شد که منابع مالی بیش از حد نیاز به طرف MDC جهت

¹ Merseyside Development Corporation (MDC)

² Michael Heseltine

³ Richard Meegan

هزینه‌های دیگر محلی سوق داده شده است، نقطه نظراتی قانونی داشتند. در حالیکه MDC در حال صرف ۳۰ میلیون پوند برای احیای ۱۱ هکتار از زمین‌ها بود، شورای شهر تنها ۳۷ میلیون پوند برای هزینه کردن ۹۴/۷۹۰ هکتار باقی مانده در اختیار داشت (Meegan ۱۹۹۳، صفحه ۶۸).

با این حال، MDC شراکت قابل توجهی برای احیای شهر بوجود آورد. مجتمع آبرت داک^۱ در سال ۱۹۸۴ به روی بازدیدکنندگان افتتاح و تبدیل به موزه دریایی Merseyside، گالری تیت^۲، موزه حیات لیورپول، یک هتل، دفاتر اداری، ساختمانهای لوکس، مراکز خرید، بار و رستورانها گردید (تصویر ۲). اکثر اسکله‌های جنوبی، بین اسکله‌های اصلی و سایت جشنواره باغ، دوباره با خانه‌سازی، دفاتر اداری، هتل‌ها، کارگاه‌ها، اتاق‌های بازرگانی و لنگرگاه تفریحی توسعه پیدا کرد (تصویر ۳). ایستگاه جدیدی در برونزویک داک^۳ جهت خدمات‌دهی به منطقه بازگشایی شد. در بخش شمالی اسکله اصلی سرعت کار آرام‌تر بود، اما در اواخر دهه سال ۱۹۹۰، توسعه اساسی در منطقه اسکله پرنسس و واترلو^۴ در حال شکل‌گیری بود که به طرف مرکز شهر پیش می‌رفت. ضمناً MDC سرمایه‌گذاری سنگینی را در منطقه واکس‌هال انجام داد.

تصویر ۲، لیورپول: Tate Gallery, Albert Dock

تصویر ۳، لیورپول: خانه‌سازی جدید و لنگرگاه تفریحی در اسکله

چالش شهری: بخش شرقی مرکز لیورپول

در سال ۱۹۹۰، پانزده نفر از مسئولان محروم‌ترین حکومت‌های محلی به منظور شرکت در مناقصه چالش شهری با بودجه‌ای معادل ۳۷/۵ میلیون پوند دعوت شدند. مناقصه‌ها اهداف صریح و روشنی را دربر داشت و در قالب یک استراتژی و برنامه توسعه بیان می‌گردید. مقامات با همکاری دیگر شرکای محلی، مانند سازمان‌های تجاری و اجتماعی، آمادگی خود را اعلام داشتند. چالش شهری

¹ Albert Dock

² Tate Gallery

³ Brunswick Dock

⁴ Princes Dock and Waterloo Dock

برای شناخت نقش‌های کلیدی که می‌توانست توسط مقامات محلی در جهت تسهیل توسعه ایفا شود (آنها در دولت قبلی تاچر کنار گذاشته شده بودند) تعجب همه را برانگیخت: دو ویژگی آشکار رقابتی، در حمایت از شرکای محلی و در شفافیت تفکری که در خود مناقصه ضروری است (De Groot ۱۹۹۲). طرح چالش شهری برای شرق مرکز شهر لیورپول با کوششی در جهت ثابت کردن این موضوع آغاز شد که این یک مشارکت واقعی است که در آن ۳۵ سازمان عمومی و خصوصی شرکت دارند. چنین تشکیلاتی با همکاری شورای شهر، تعاونی مسکن و دیگر ارگان‌های دولتی، نمایندگان از دانشگاه‌ها، کلیساها، اتاق بازرگانی، سازمان‌های خصوصی مناطق مختلف و حتی پاول مک‌کارتی^۱ ترتیب یافته بود، به نظر می‌رسید فقط ساکنان محلی نماینده‌ای نداشتند. طرح مزبور دیدگاهی را برای منطقه بیان کرد که بدین شرح می‌باشد:

این یک نگرش در مورد پیشرفت، فعالیت، مشارکت، مداخله و کیفیت زندگی است. مشاغل جدید در مناطق در حال رشد در زمینه‌های زیر بوجود خواهند آمد: امکانات فرهنگی و هنری، مشاغل مرتبط به گردشگری، پزشکی با فن آوری بالا و آموزش عالی و پیشرفته‌تر. معماری باشکوه و منظر شهری حفظ خواهد شد، بهبود پیدا خواهد کرد و زندگی جدید و هدفمندی ایجاد خواهد شد. این یک نگرش از احیای کالبدی، توده مردم، کسب و کار، نواحی در حال رشد و مدیریت مؤثر و پایدار است (Liverpool City Challenge، ۱۹۹۱، صفحه ۶).

این نگرش با لیست گسترده‌ای از طرح‌ها و مباحثی که در طول برنامه ۵ ساله عنوان شده بود، دنبال گردید.

طرح پیشنهادی چالش شهری لیورپول

چشم‌انداز کالبدی

- یک جاده ارتباطی جدید (تکمیل کننده رینگ داخلی لیورپول)
- مسیر سیستم حمل و نقل سبک که می‌توانست منطقه را به بقیه مرکز شهر متصل کند
- تجدید حیات سالن سنت جرج
- بازسازی میدان ملکه^۲ با کیفیت معماری و طراحی با توجه به حفظ چشم‌انداز باشکوه آن.
- بازگرداندن خیابان چمبرز^۳ و املاک تعدادی از خیابان‌های لندن به کاربری‌های قابل استفاده
- مرمت و توسعه مجدد منطقه سنت اندروز گاردن^۴ برای میسر ساختن خانه‌سازی و خوابگاه دانشجویی
- برطرف کردن ترافیک از خیابان رودنی^۵
- مرمت منطقه حفاظتی خیابان کینینگ^۶
- مرمت و استفاده مجدد از ابنیه عظیم محدوده خیابان هوپ^۷ (کاخ بلک‌برن^۸، مؤسسه لیورپول و تالار فیلارمونیک) و ایجاد ایجاد یک میدان شهری جدید در تقاطع خیابان هوپ و ماونت^۹

نگرشی مردمی

- آموزش مداوم و جامع
- افزایش فرصت‌های شغلی برای مردم محلی

^۱ - Paul McCartney خواننده مشهور پاپ از گروه بیتل‌ها، اهل لیورپول که در بین مردم مشتاقان بسیاری دارد.

^۲ Queen Square
^۳ Lime Street Chambers
^۴ St Andrews Gardens
^۵ Rodney
^۶ Canning Street
^۷ Hope Street
^۸ Blackburn
^۹ Mount Street

- افزایش تسهیلات برای ورود به بازار کار
- ارتقای عمده کیفیت زندگی مردم محلی به واسطه پذیرفتن معیارها: حق انتخاب گوناگون مسکن، بهبود محیط سکونت، ارتقای تسهیلات اجتماعی، خلاقیت، تسهیلات بهداشتی و فرهنگی.

چشم‌انداز کار آفرینی و بخش‌های رشد

- ابزار خاص برای حمایت از توسعه شرکت‌های کوچک
- شراکت با مؤسسات آموزش عالی فن‌آوری مدرن و حرفه مشاوره‌ای
- افزایش پتانسیل سرمایه‌گذاری در تغییر خدمات بهداشتی-درمانی
- افزایش صنایع جذاب بخش‌های صنایع فرهنگی و هنری
- افزایش فعالیت‌های گردشگری بر پایه ارتقای جذابیت‌های اصلی منطقه

نگرش مدیریتی

- ایجاد نوآوری‌ها، بر اساس مدیریت مؤثر و منطقه‌ای و پشتیبانی از آن
- گسترش الگوهای خوب
- ایجاد شالوده مدیریت و حفظ ناحیه پس از سال ۱۹۹۷
- فراهم آوردن زمینه‌های مورد نیاز برای مشارکت در چالش شهری از درون

منبع: ۱۹۹۱ Liverpool City Challenge

ادعا شده بود که منطقه بسیاری از علائم مخصوص رکود در مرکز شهر را به نمایش گذاشته است: تعداد زیاد بیکاران، درآمدهای پایین، اماکن متروکه، ساختمان‌های خالی یا بناهایی که کمتر مورد استفاده قرار می‌گرفتند، و زیرساخت‌ها و به ویژه معابری که سرمایه‌گذاری‌های قابل توجهی را طلب می‌کردند. هنوز این مکان، منطقه‌ای بود که شامل ۱۸۰۰۰ شغل، ۵ ناحیه حفاظت شده و ۸۹۲ بنای ثبت شده بود، محلی که در واقع ۴۰۰۰ نفر در آن زندگی می‌کردند. پیشنهادها شامل یک جهت‌گیری قوی به سوی سرمایه‌گذاری‌های کلانی بود که امکان داشت توسعه مستغلات را سودمند کند و تأکید کمتری بر هدف قرار دادن محرومیت در میان مردم محلی داشت.

با این وجود، براساس گزارش MDC می‌توان گفت که تیم "چالش شهری"، وظایف خود را با قدرت انجام داده و حداقل در مدت تغییرات کالبدی به موفقیت‌های مهمی نائل شده است. در ابتدای قرن بیست و یکم، مرمت فضاهای عمومی در محوطه کاخ پمبروک^۱ و جاده لندن^۲ به اتمام رسید، کالج‌های سابق و مدارس SFX جهت استفاده‌های جدید در حال مرمت بودند، سالن سنت جرج مورد استفاده‌های بیشتری قرار می‌گرفت و خیابان چمبرز^۳ به خوابگاه دانش‌آموزان تبدیل شد. توسعه مجدد میدان ملکه انجام شد که شامل یک هتل جدید، دفاتر مرمت شده برای شورای شهر، موزه ملی و گالری‌ها در مرکز حفاظت شده Merseyside، یک میدان عمومی، ایستگاه اتوبوس، مغازه‌ها و تسهیلات فراغتی بود. خانه‌های سازمانی سنت اندروز گاردن ساخته شده در بین دو جنگ جهانی، برای دانشجویان به صورت مجتمع‌های اجتماعی و انفرادی احیا شد (تصویر ۴). مستغلات متعددی در ماونت پلیزنت^۴ مرمت شده و به کاربری‌های مسکونی تبدیل یا بازگردانیده شدند.

در پیرامون خیابان هوپ، تالار فیلامونیک، تحت نوسازی‌های وسیعی قرار گرفت، کاخ بلک‌برن به عنوان مرکز تکنولوژی و آموزشی زنان مرمت شد و موسسه پیشین لیورپول به عنوان انستیتوی هنرهای نمایشی (LIPA) دوباره توسعه پیدا کرد. پیشرفت بعدی بهبود

¹ Pembroke Place

² London Road

³ Chambers Lime Street

⁴ Mount Pleasant

منطقه حفاظت شده خیابان کینینگ بود. گفته می‌شد که در درک محیط، امنیت و کاهش جرم و در ارائه و هماهنگی میان خدمات شهرداری نیز پیشرفت‌هایی حاصل شده است.

تصویر ۴، لیورپول: خانه‌سازی جدید و مرمت شده در منطقه مرکزی شهر.

بخش محیط زیست در ارزیابی خود از برنامه چالش شهری چنین توضیح می‌دهد:

تأکید بر روی بناهای خالی و متروکه (اغلب ثبت شده) بیش از زمین‌های خالی بوده است. شاخص اصلی موفقیت "چالش شهری" لیورپول، استفاده مجدد از بناهای ارزشمند بزرگی بود که مناطق کلیدی را در درون و پیرامون مرکز شهر اشغال کرده و حدود ۶۰ سال بلا استفاده مانده بودند. البته این تنها بخشی از تصاویر استراتژی‌های اساسی گسترده‌تر است، اما این موضوع به عنوان ابزاری محرک در منطقه برای بهبود تصویر ذهنی آن به نظر می‌رسید تا اطمینان بیشتری را برای سرمایه‌گذاری بوجود آورده، روحیه محلی را بهبود بخشیده و باعث ایجاد بنیادهای اقتصادی برای برنامه‌هایی که مبنای مردمی دارد شود که در نهایت فوایدی برای ساکنان محلی و تجارت آنان دربر خواهد داشت.

شاخص اصلی موفقیت "چالش شهری" لیورپول، استفاده مجدد از بناهای ارزشمند بزرگی بود که مناطق کلیدی را در درون و پیرامون مرکز شهر اشغال کرده و حدود ۶۰ سال بلا استفاده مانده بودند. البته این تنها بخشی از تصاویر استراتژی‌های اساسی گسترده‌تر است، اما این موضوع به عنوان ابزاری محرک در منطقه برای بهبود تصویر ذهنی آن به نظر می‌رسید تا اطمینان بیشتری را برای سرمایه‌گذاری بوجود آورده، روحیه محلی را بهبود بخشیده و باعث ایجاد بنیادهای اقتصادی برای برنامه‌هایی که مبنای مردمی دارد شود که در نهایت فوایدی برای ساکنان محلی و تجارت آنان دربر خواهد داشت.

شرکت RopeWalk

شورای شهر که با "شرکای انگلیسی" همکاری می‌کرد، در سال ۱۹۹۴ موظف شد بر روی استراتژی‌های احیای خیابان بالد^۱ و داک^۲ کار کند. احیای این منطقه می‌توانست خلاء موجود بین مرکز شهر و ناحیه City Challenge که به طرف شرق قرار داشت را پر کند. این کار بر پایه مشارکت میان مردم، بخش عمومی و سرمایه‌گذاران خصوصی گذاشته شد. برخی از کارها در منطقه در حال توسعه، در حال انجام شدن و نیز شکل‌گیری بصورت یک استراتژی بود. در اوایل آن سال، خیابان بالد مجدداً مفروش و مبلمان

^۱ Bold Street

^۲ Duck Street

شهری جدیدی برای آن تدارک دیده شد. در یک پروژه سریع، یک شرکت پیمانکار^۱، پروژه چند منظوره میدان کنسرت^۲ را تکمیل کردند.

در پی یک فرآیند مشاوره‌ای، در سال ۱۹۹۷ یک سیاست احیای رسمی به عنوان یک طرح جامع اجرایی شناخته شد و میان انجمن محلی، شرکای انگلیسی، شورای شهر لیورپول، دفتر دولت برای Merseyside و دیگر طرفین ذی‌نفع مورد توافق قرار گرفت. هماهنگی میان عملیات اجرایی در دست بنگاه‌های موقت بود: شرکت Ropewalk (به جهت پیشینه تاریخی منطقه در صنایع ریسندگی چنین نامیده شدند).

استراتژی احیاء بر پایه کسب و کار موجود در منطقه با تأکید بر صنایع فرهنگی و خلاق و اقتصاد شبانه شکل گرفت و بر سه موضوع اصلی تمرکز کرد:

آموزش و حمایت مالی، قلمروی عمومی و مناطق با اولویت سرمایه‌گذاری (پروژه‌های توسعه). نگرش‌های کلی این موارد را پیش‌بینی نمودند:

- گسترش Chinatown
 - کاربرد پروژه‌های ساخت و ساز به عنوان مولدهای اشتغال
 - ارتقای رقابت در تجارت محلی
 - تمرکز بر روی صنایع خلاق
 - مقابله با تنزل کیفیت محیط و سیما و منظر بصری ضعیف (به عنوان مانعی برای سرمایه‌گذاری خصوصی)
 - ایجاد محیط محلی امن و پایدار
 - به علاوه پیشنهاد احیای کالبدی ویژه شامل:
 - میدان کنسرت: یکی از محرک‌های اصلی توسعه در منطقه در اوایل دهه ۱۹۹۰
 - میدان آرت‌هاوس^۳: تبدیل ساختمان‌های صنعتی بلا استفاده به مرکز هنری، رستوران‌ها و استفاده‌های مسکونی
 - میدان ولستن‌هلم^۴: یک فضای عمومی جدید شبانه‌روزی
 - بلوکوت ترینگل^۵: شامل تالار تاریخی بلوکوت، اما در جوار آن زمین متروکه‌ای وجود داشت که فرصتی را جهت احداث یک خیابان جدید بین Mersey و مرکز شهر فراهم می‌کرد.
 - دوکز تراس^۶: مرمت تعدادی از خانه‌های ثبت شده بازرگانان که مربوط به قرن هجدهم بود و نیز خانه‌های پشت به پشت
 - خیابان هنری^۷: تبدیل یک منطقه تاریخی، انبارهای بزرگ متروک به استفاده‌های مسکونی و سایر کاربردها
- جهت مباحث بیشتر در مورد Ropewalks Partnership به Couch & Demnemann (۲۰۰۰) مراجعه کنید

شرکت "Liverpool Vision"

یکی از طرح‌هایی که در گزارش "گروه عملیات ویژه شهری"^۸ دیده می‌شود فراخوان برای ایجاد شرکت‌های تجدید حیات در راستای راستای سیاست رنسانس شهری است. در واکنش به این فراخوان، دولت ابتدا اقدام به تأسیس سه شرکت به نام‌های Liverpool Vision در ژوئن ۱۹۹۹، New East Manchester در اکتبر ۱۹۹۹ و Sheffield One در فوریه سال ۲۰۰۰ نمود. اگرچه بنیان این شرکت‌ها دقیقاً بر اساس مدل UTF نیست اما تحولی نو در احیای شهری بشمار می‌رود. Liverpool Vision یک

¹ Urban Splash
² Concert Square
³ Arthouse Square
⁴ Wolstenholme Square
⁵ Bluecoat Triangle
⁶ Dukes Terrace
⁷ Henry Street
⁸ Urban Task Force (UTF)

شرکت محدود غیر انتفاعی بوده و مسئولیت تهیه و تکمیل طرح‌هایی را برای تجدید حیات مرکز شهر لیورپول و راه‌های اصلی ارتباطی حمل و نقل به مرکز شهر به عهده داشته است. سرمایه ابتدائی آن سالیانه ۲۰۰ هزار پوند از طرف شرکت‌های انگلیسی، بنگاه توسعه شمال غربی و شورای شهر لیورپول تأمین می‌شد. این رقم هنگام عملیات اجرایی سالیانه حدود یک میلیون پوند افزایش یافت. در هر صورت، اعضای هیأت شامل نمایندگان از ویمپی، تسکو و لیتل‌وود^۱ کمیته بازارهای لیورپول و شرکت خانه‌سازی دریایی نیز بودند. در سال ۲۰۰۰ شرکت مزبور فقط ۴ نفر کارمند حرفه‌ای استخدام کرده بود و اکثر کارهای آن به پیمانکاران واگذار گردیده بود.

ایده شرکت‌های احیای شهری در گزارشی که از طرف بخش محیط زیست، ترابری و مناطق داده شده است بطور وسیعی مورد استقبال قرار گرفته است (Robson & Parkinson ۲۰۰۰). با این وجود، مفهوم آن حداقل در مورد "Liverpool Vision" سؤالاتی را مطرح می‌کند. یکی از موضوعات، رابطه میان شرکت و مقامات محلی است. شورای شهر لیورپول با تلاش بسیار برنامه یکپارچه توسعه شهری را در طی سالیان متمادی تهیه کرده بود. این برنامه شامل پیشنهادات و سیاست‌هایی برای مرکز شهر بود. در اینجا این بحث پیش آمد که این طرح‌ها بیانگر یک نقطه نظر متعادل برای آینده و برنامه‌ریزی مرکز شهر در رابطه با ضروریات کلی اجتماعی است در حالیکه پیشنهادات "Liverpool Vision" که دقیقاً با UDP انطباق ندارد دارای این ویژگی نیست. "Liverpool Vision" در هیأت خود نمایندگانی از مقامات محلی را داشت که نسبت به نمایندگان بخش‌های خصوصی دیگر در اقلیت قرار داشتند. با توجه به پیشنهادهای آنها به نظر می‌رسید که توسعه و نوسازی و افزایش ارزش مستغلات در مرکز شهر از نگرانی‌هایی بوده که در پیش روی "Liverpool Vision" قرار داشته است و ارتباط بین مرکز و بخش‌های دیگر شهر در درجه دوم اهمیت قرار گرفته بود. دلواپسی دیگر، عدم تقسیم نیرو بین مقامات محلی بعنوان یک مروج توسعه با توجه به درگیری با "Liverpool Vision" است که در این رابطه مقامات محلی بعنوان داور مسائل محیط زیست و استانداردهای برنامه‌ریزی، وظیفه برنامه‌ریزی منطقه‌ای دارند. این موضوع تقریباً در تضاد اساسی در مواجهه با UTF قرار می‌گیرد که می‌گوید: یک شرکت نوسازی شهری باید قادر باشد بعنوان یک بدنه با هدف واحد سریعاً عمل کرده، رهبری و هماهنگی را برای نوسازی محلات بر طبق مفاهیم استراتژی محلی که مورد نظر مقامات منطقه و شرکای آن می‌باشد در دست داشته باشد (صفحه ۱۴۷، UTF ۱۹۹۹).

بدین ترتیب علی‌رغم تلاش فراوان شورای شهر برای برنامه‌ریزی توسعه آینده مرکز شهر و منطقه اسکله، بخش خصوصی به میزان زیادی وجود داشته است. در یک منطقه راكد اقتصادی، نیروی بالقوه سرمایه‌گذاران همواره قوی‌تر از نقاطی است که در آن موفقیت اقتصادی وجود داشته است. لذا، از طریق نظم سازمانی که بنگاه‌های عمومی را با نیروی مهم تجدید حیات، اما با مسئولیت محدود برای جمعیت محلی، برقرار می‌کند، دولت وضعیتی را بوجود آورده است که در آن تعادل نیرو تقریباً به طور کامل به طرف بخش خصوصی در اروپای غربی تغییر جهت داده است. برنامه‌ریزی و اجتماعات محلی، تابعی از سرمایه‌گذاری‌های درونی است. در خارج از مرکز شهر، اثرات تجدید حیات صنعتی و تغییرات اجتماعی کاملاً محسوس است در حالیکه در این نقاط حتی فشار برای توسعه کمتر است. واکس‌هال و شمال لیورپول در این مورد، دو ناحیه مغایر می‌باشند.

منطقه واکس‌هال و شمال لیورپول

واکس‌هال با پیشرفت سریع به طرف شمال مرکز شهر و مجاورت با اسکله شمالی و منطقه صنعتی، به عنوان یک ناحیه مختلط صنعتی و مسکونی طبقه کارگر گسترش زیادی پیدا کرد. این منطقه، در واقع یکی از محروم‌ترین نواحی منظره شهری در طول تاریخ خود بود. در دهه ۱۹۶۰، اشتغال رو به تنزل بود. در مدت ۵ سال تا سال ۱۹۷۲، حدود ۲۰۰۰ شغل صنعتی در واکس‌هال داکلند^۲ داکلند^۲ از بین رفته بود. Tate & Lyle یکی از بزرگترین کارفرماهای محلی، ۶۰۰ نفر از کارگران خود را در سال ۱۹۷۶ کنار گذاشته گذاشته و کارخانه را در سال ۱۹۸۰ با از بین بردن ۱۷۰۰ شغل دیگر تعطیل نمود. در سال ۱۹۸۱ میزان بیکاری در بخش واکس‌هال به ۳۶/۶ درصد یعنی بیش از دو برابر متوسط رسید (McIntyre 1995، صفحات ۴۸-۴۳).

^۱ Wimpey, Tesco and Littlewoods - فروشگاه‌های تجاری معروف انگلیسی هستند که در تمام شهرهای انگلستان نمایندگی یا شعبه دارند.

^۲ Vauxhall dochland

شورای شهر، گام کوتاهی به منظور معرفی منطقه واکس‌هال به عنوان یکی از محرومترین بخش‌ها در اواخر دهه ۱۹۶۰ برداشت تا به پروژه‌های توسعه اجتماعی (CPD) که تحت نظارت وزارت کشور قرار داشت ملحق گردد. در سال ۱۹۶۹ وزارت کشور، برنامه CDP را با هدف یافتن راه‌حلهایی جهت مبارزه با فقر در مناطق محروم اجتماعی به اجرا گذاشت. در این رابطه تأکید ویژه‌ای بر شرکت مردم در تجزیه و تحلیل و تحقق این راه‌حل‌ها صورت گرفت. با این فرض که علل و راه‌حل‌های محرومیت شهری موضعی بوده، کار آغاز شد و هر CDP دارای تیم اجرایی محلی و یک گروه تحقیقاتی دانشگاهی بود که مسئولیت تجزیه و تحلیل مشکلات و ارزیابی سیاست‌ها را بر عهده داشت (Gibson & Langstaff, ۱۹۸۲، صفحه ۱۴۸). این تیم برای منطقه واکس‌هال به نتایج زیر دست یافت: یکی از مشکلات اصلی که با آن روبرو هستیم، احیای منظم مناطق صنعتی قدیمی مانند واکس‌هال و فرآیند تغییر سریع صنعتی می‌باشد: این مناطق به سرعت در حال فرسوده شدن بوده و سرمایه‌های اجتماعی از بین می‌رود. صریحاً باید گفت که لازم است که از این وضعیت مخرب خارج شد، اما مشکل آنجاست که چگونه می‌توان به این هدف نائل گشت مخصوصاً در مناطقی مانند واکس‌هال که قبلاً بصورت نیمه ویران در آمده است (Topping & Smith, ۱۹۹۷، صفحه ۱۲۰).

با وجود این نتایج مثبت محلی از این پروژه بدست آمد که مهمترین آن ایجاد شورای محلی واکس‌هال (VNC) بر اساس یک زیر بنای اجتماعی بوده که تا امروز نیز ادامه دارد. در سال ۱۹۹۰، VNC وارد سیاست توسعه اقتصادی با پایه‌های اجتماعی گردید که در آن به حمایت از تعدادی از ابتکارات شامل مجتمع خشکشویی، طرح حمل و نقل منطقه‌ای، مهد کودک، آموزش راندگی و VNC Lifeline نیز به حمایت ۲۴ ساعته از سالمندان و افراد ناتوان پرداخت. سازمانی مجزا به نام Routes to work نیز ایجاد کسب و کار و اشتغال در منطقه شمال لیورپول را پشتیبانی نمود. در اواخر سال ۱۹۹۹ یک مرکز هزاره برای VNC در خیابان سیلوستر^۱ افتتاح گردید. این سازمان آموزش‌های رسمی و آزاد را برای مردم محلی بویژه در مورد تکنولوژی اطلاعات و دفاتر تجاری انجام داده و خدماتی مانند دستیاران کلاس‌ها در مدارس محلی را به اجرا می‌گذارد.

Eldonians

یکی از جالب‌ترین دستاوردهای خانه‌سازی در اواخر دهه ۱۹۷۰، ظهور تعاونی‌های مسکن بوده است. در اواسط دهه ۱۹۸۰ حدود ۳۰ تعاونی در لیورپول برای ساخت و ساز بیش از ۲۰۰۰ خانه بوجود آمد که حدود نیمی از آن برای ساختمان‌های جدید و بقیه به بهسازی اشتغال داشتند. جنبش تعاونی مورد حمایت شورای شهر که توسط لیبرال‌ها اداره می‌گردید، بود تا اینکه انتخابات در ماه مه سال ۱۹۸۳ اکثریت کارگر را وارد این شورا نمود. سیاست جدید این شورا شدیداً مخالف استفاده از منابع مالی عمومی برای حمایت از تعاونی‌ها بود. در مدت سال‌های ۱۹۸۳ و ۱۹۸۴ شورا فروش زمین به تعاونی‌ها را متوقف کرد و چندین طرح را که هنوز در مراحل ابتدائی بودند در اختیار شهرداری قرار داد. حزب محلی کارگر این مسئله را که تعاونی‌های مسکن دارای استراتژی ویژه‌ای جهت تأمین خانه‌های مناسب برای کلیه افراد می‌باشد، نپذیرفت. این حزب عقیده داشت که چنین تعاونی‌هایی شیوه نخبه سالاری، انحصاری و تبعیض آمیزی دارند. در مقابل این طرز تفکر، یکی از جالب‌ترین شرکت‌های تعاونی به نام Eldonians تأسیس گردید. در اواخر دهه ۱۹۷۰ گروهی از مردم پورتلند گاردن^۲ در منطقه واکس‌هال، به فکر تشکیل یک تعاونی برای خانه‌سازی افتاده تا آن‌را را به عنوان جایگزینی برای شورای مستغلات قبلی توسعه دهند. کار با MIH (که اکنون انجمن مسکن ریورساید^۳ نامیده می‌شود) و معماران محلی^۴ بین سال‌های ۱۹۸۲ و ۱۹۸۶ باعث موفقیت آنان در تکمیل ۱۰۶ مجتمع مسکونی در ۴ منطقه خانه‌سازی گردید. تعداد زیادی از ساکنان پورتلند گاردن و همجوار آن یعنی بورلینگتن^۵ و مستأجران خیابان الدون^۶ در شرکت Tate & Lyle کار می‌کردند. شرکت تعاونی Eldonians، با این هدف تشکیل شد که توسعه مجدد منطقه را برای خانه‌دار کردن افراد محلی که می‌بایستی به عنوان مستأجران اسکان مجدد یابند، فراهم کند. در سال ۱۹۸۲ منطقه متروکه Tate & Lyle در اختیار شهرک‌های

¹ Silvester Street

² Portland Garden

³ Riverside

⁴ Liold, Halsall, Hindle, Wilkinson

⁵ Burlington

⁶ street Eldon

انگلیسی^۱ قرار گرفت و پس از ۱۲ ماه مذاکره، Eldonians موفق به خرید ۱۲ هکتار از زمین‌های آماده سازی شده گردید. علی‌رغم مخالفت شورای شهر، آنها توانستند در سال ۱۹۸۵ مجوز برنامه‌ریزی را به منظور توسعه خانه‌سازی در این منطقه کسب کنند. این منطقه در اثر کاربری‌های قبلی شدیداً آلوده شده بود و حدود ۲ میلیون پوند هزینه شد تا به یک منطقه قابل توسعه تبدیل گردد. در این ضمن، ساکنان به منظور طراحی خانه‌های جدید با معماران همکاری می‌کردند (Cowan, Hannay & wens, ۱۹۸۸، صفحات ۴۸-۵۳).

فاز یک دهکده Eldonian با ساخت ۱۴۵ خانه در سال ۱۹۹۰ تکمیل شد. این شرکت همیشه امید داشت که توسعه خانه‌سازی را به طرف شمال از اولین سایت خود به سمت کانال لیدز-لیورپول در زمین‌های شمالی ادامه دهد. گسترش منطقه‌ای که برای شرکت توسعه Merseyside در سال ۱۹۸۸ در نظر گرفته شده بود، شامل قسمت عمده واکس‌هال می‌گشت تا فرصت‌هایی را برای دسترسی به این هدف فراهم آورد. MDC اقدام به خرید و تسطیح زمین‌های صنعتی کرد. فاز ۲ طرح شامل ۱۵۰ خانه دیگر بود که با تلفیقی از بودجه عمومی و خصوصی از طریق شرکت خانه‌سازی لیورپول به نمایندگی Eldonian به انجام رسید؛ در پی این موفقیت از سوی شورای محلی واکس‌هال، فشارهایی برای توسعه تعاونی خانه‌سازی دیگری در دهکده اتول^۲ صورت گرفت. در این مناطق، اعتماد ساکنان افزایش یافت و در اواخر دهه ۱۹۹۰ پیمانکاران بخش خصوصی در حال پیش بردن توسعه به سمت شمال با احداث بناهایی جهت سکونت مالکان بودند که ارزش بیشتری را در آینده برای آنان به دنبال داشت.

تغییر و تحولات منطقه تکمیل شد. محلی که زمانی شامل زمین‌های متروکه صنعتی بود اکنون به ۴۵۰ خانه برای مردم محلی همراه با تسهیلات عمومی مانند مهد کودک، مراکز اجتماعی، یک باغ، یک مرکز ورزشی و یک مرکز تجاری عمومی تبدیل گردیده بود که برای ۷۰ نفر از مردم اشتغال بوجود می‌آورد و در واقع به یک دهکده شهری مبدل شده بود. دهکده‌های واکس‌هال به دلایلی دارای اهمیتی فراتر از موقعیت محلی خود بودند. اول اینکه توانایی و قابلیت جوامع محلی را هنگامی که توسط عوامل دولتی از برنامه‌ریزی، طراحی، ساخت و ساز و مدیریت برای حل مشکلات خود حمایت می‌شوند نشان می‌دهد. دوم اینکه موفقیت نگرش از پایین به بالا را برای برنامه‌ریزی شهری مشخص می‌کند. هیچ‌یک از این تغییرات کاربری زمین یا توسعه، در طرح‌های توسعه که قبلاً برای منطقه تهیه شده بود، پیش‌بینی یا پیشنهاد نشده بود. در عوض برنامه‌ریزی‌های مقامات محلی (استراتژی توسعه MDC و برنامه گسترش یکپارچه توسعه لیورپول در سال ۱۹۹۰) نتایج تصمیمات اجتماعی و آرمان‌های آنرا بررسی و به آن مساعدت می‌کرد. سوم، آنها بیان‌کننده موفقیت مفهوم استفاده‌های مختلط دهکده شهری به عنوان الگوهای مشترک برای دیگر طرح‌های سکونت شهری می‌باشند. چهارم، وضعیت مشخص‌تری برای تغییر کاربرد مناطق قدیمی صنعتی به مناطق مسکونی بدست می‌دهد. با یکپارچه‌سازی قطعاتی که به اندازه کافی بزرگ می‌باشند، ویژگی کل مناطق می‌تواند تغییر یابد (Couch ۲۰۰۳).

شراکت لیورپول شمالی

عکس‌العمل شورای شهر لیورپول به بودجه اختصاصی بازسازی و احیا (SRB) اساساً از هدف اصلی اتحادیه اروپا نشأت گرفته بود. اختصاص بودجه به مناطقی که به عنوان هدف اصلی شناخته می‌شد در نوعی استراتژی به عنوان سند برنامه‌ریزی واحد^۳ خلاصه می‌شود که در آن این‌گونه بیان می‌شود: ویژگی طرح Merseyside میزان بالای ناهماهنگی‌های اقتصادی و اجتماعی درون منطقه می‌باشد. این ناهماهنگی‌ها در قسمت‌های کاملاً مشخصی متمرکز گردیده است. اثرات سرمایه‌ای با انتخاب منابع مورد هدف در مناطق فقیرنشین و مناطق دارای فرصت، افزایش خواهد یافت (سند برنامه‌ریزی واحد Merseyside به نقل از Gillespie سال ۱۹۸۸ صفحه ۲۰).

برای بررسی این نیازها، شورای شهر لیورپول اقدام به ایجاد ۱۱ شراکت محلی در محروم‌ترین نقاط شهر نمود. مرزهای این مناطق در سطح وسیعی مشخص گردید و ۵۵٪ کل جمعیت را در بر گرفت. ظاهراً هدف تا حد زیادی دچار ابهام بود. در هر صورت شورای شهر شریک اصلی بوده و در آن یک مقام بالا به رابط بین شورا و شریک محلی منصوب گردید. هدف کلی شراکت، بهبود شرایط

¹ English Estate

² Athol

³ Single Programming Document

اقتصادی و کیفیت زندگی ساکنان محلی بود. بکارگیری شرکای محلی هدف اصلی SRB Challenge Fund برای فرآیند مزایده در لیورپول گردید. آنها کلید اصلی، شرکتهای خصوصی و داوطلب را وارد ساختار سازمانی کرده و استراتژیهای منطقه‌ای را که برای حمایت از مزایده‌های موفقیت آمیز SRB تحت قوانین DOE's Challenge found ضروری بودند ارائه دادند. یکی از انواع این شراکت‌ها عبارت است از شراکت شمال لیورپول که شامل ۳ ناحیه مرکزی لیورپول: برک‌فیلد^۱ عمدتاً منطقه مسکونی با خانه‌های تراسه منظم و خانه‌های سازمانی، اورتن^۲، که توسط آپارتمان‌های مسکونی چند طبقه و آپارتمان‌های سازمانی که به منظور جایگزینی محلات فقیرنشین در سالهای ۱۹۵۰ و ۱۹۶۰ تسطیح شده بود، پر شد و نیز واکس‌هال می‌باشد. در این منطقه نیمه ویران با محرومیت اجتماعی و محیط دلتنگ کننده، شراکت شمال لیورپول بین مقامات محلی، بنگاه‌های عمومی، تجار و اهالی محلی برقرار گردید و با دریافت ۲۱/۹ میلیون پوند از بودجه SRB با مشارکت موثر و بکارگیری پتانسیل کامل اجتماعی، منطقه پر رونقی را بوجود آورد تا مردم آن از کیفیت شغل مناسب، تحصیلات، بهداشت، مسکن و محیط زیست مناسب بهره‌مند شوند. کمک بلا عوض توسط استانداردهای SRB بالا بود اما در هر حال از ۳۷/۵ میلیون پوندی که قبلاً برای اجرای یک برنامه ۵ ساله در مناطق مشابهی در اختیار City Challenge قرار گرفته بود میزان کمتری را نشان می‌داد.

بر اساس مدارک استراتژی مشارکت، مشکلات منطقه‌ای متعددی وجود داشت. امکان دستیابی به تحصیلات و امید به زندگی در حد پایینی قرار داشت. قانون گریزی و نیز محرومیت متداول و بیکاری طولانی بین جوانان رایج بود و همچنین نیاز به آموزش مهارت‌های شخصی کاملاً وجود داشت. شرکتهای کوچک محلی نیاز به دسترسی بهتری به منابع سرمایه، پیمان‌های تجاری و بازاریابی برای توسعه داشتند. کیفیت موجودی خانه‌ها بسیار پایین بود. قبلاً ۱۵ بلوک ساختمانی به صورت برج متعلق به شورا وجود داشت که تعداد زیادی از آنها فاقد تعمیرات بود و تمامی آنها در تصرف شرکت خانه‌سازی لیورپول قرار داشت. وحشت از بزهکاری به یک موضوع مهم تبدیل شده بود. پارک "اورتن"، یک فضای باز بزرگ که در قسمت قدیمی ناحیه مسکونی قرار داشت، توسط شورای شهر فاقد سرمایه‌گذاری لازم به عنوان مکانی برای رفاه و آسایش بود ولی هنوز با چشم‌اندازی خیره‌کننده که در منطقه "Mersey" و "North Wales"، دارای پتانسیل مناسبی در توسعه بود.

پیشنهاد شد که نگرش استراتژیک از طریق برنامه‌های ارائه شده اجرایی گردد:

- مسیرها برای اهداف توسعه اجتماعی، سیاست‌ها و پروژه‌های تحصیلاتی و آموزشی، تسهیلات برای جوانان، ایجاد اشتغال، نوسازی خانه‌ها و اعمال مدیریت، مراقبت‌های بهداشتی، حمل و نقل عمومی و مسائل دیگر زندگی تعیین گردیدند

- مسیرها برای اهداف تجاری عبارت بود از توسعه تجارت بومی، ایجاد شغل‌های تازه و جذب سرمایه‌گذاری داخلی

- مسیرها برای مشارکت عبارت بود از رابطه کاری بهتر و هماهنگی بین بنگاهها و سهامداران در منطقه

مشارکت تحت نظر مدیریتی مشتمل بر گروه رهبری شامل نمایندگان اهالی محلی (۶ نفر)، بازرگانان محل (۶ نفر)، بخش‌های عمومی (۶ نفر)، ۴ عضو شورا و یک کرسی از طرف انجمن شهر بودند. کار مشارکت توسط یک تیم اجرایی شامل یک مدیر، یک هماهنگ کننده اجتماعی، دو نفر کارمند توسعه اجتماعی و تعدادی از افراد دیگر صورت می‌گرفت.

استراتژی ۶ ساله بر این اساس قرار گرفت که ۲۱/۹ میلیون پوند بودجه SRB، هزینه‌های بخش عمومی دیگری شامل ۳۶ میلیون پوند از Liverpool HAT، ۱۶ میلیون پوند از تعاونی مسکن، ۱۲ میلیون پوند از اتحادیه اروپا، ۲/۹ میلیون پوند از شورای شهر و ۲/۵ میلیون پوند از شریک انگلیسی (NWDA) را در بر خواهد گرفت. تخمین زده می‌شد که این سرمایه‌گذاری باعث به حرکت در آمدن ۴۳ میلیون پوند بودجه در بخش خصوصی خواهد شد و کل سرمایه‌گذاری در منطقه در مدت ۶ سال تا پایان سال ۲۰۰۲/۳ به ۱۳۸ میلیون پوند خواهد رسید. هدف این استراتژی، هجوم کامل و جامع به مشکلات منطقه می‌باشد که بیانگر ادامه و گسترش چنین نگرشی برای احیا بود که خود نیز ناشی از تفکراتی است که در مورد نوسازی مناطق و شهر (۱۹۸۹) و City Challenge (۱۹۹۱) وجود داشت. هماهنگی بین اجرای برنامه توسط بنگاه‌های عمومی عنصر اصلی استراتژی را تشکیل داده و به حرکت در

¹ Breck field

² Everton

آوردن سرمایه خصوصی در این زمینه پارامتر مهمی در موفقیت احیا شهری از زمان بوجود آمدن شرکت‌های توسعه شهری بوده است.

نتیجه‌گیری

از اوایل دهه ۱۹۷۰، لیورپول از تنزل شدید اقتصادی که منجر به متروکه شدن شهر، بیکاری و محرومیت اجتماعی شده بود رنج می‌برد. سرعت فرآیند احیا شهری در اثر تداوم درخواست‌های ضعیف و کم اعتمادی سرمایه‌گذاران در اقتصاد محلی دچار رکود شده بود. لیورپول تحت تأثیر فرصت‌های سرمایه‌گذاری جالب‌تری با نرخ بالاتر سود در مقام رقابت به ویژه در اطراف منظومه شهری شهرهای مجاور مانند منچستر و چستر قرار گرفته بود.

فرآیند احیای لیورپول و بطور کلی انگلستان دارای ویژگی‌هایی هم از طریق مداخله شدید دولت مرکزی (بطور مثال از طریق شرکت‌های توسعه شهری، شرکت‌های مجری خانه‌سازی و سیستم‌های مدون مناقصه‌های رقابتی) و یا تقسیم مسئولیت‌ها در سازمان‌هایی که بر اساس مشارکت عمومی بوجود آمده‌اند، بوده است. آنچه که در این رابطه پیش آمد مسئولیت شفاف در بین مقامات محلی شوراهای محل، شرکت‌های توسعه منطقه‌ای، سازمان‌های دیگر دولتی، مالکان خانه‌های ثبت شده، مسئولین بهداشت، شرکت‌های احیای موقت، شرکت‌های خصوصی و سازمان‌های اجتماعی می‌باشد. این مسئله باعث پیچیدگی بیشتری در مدیریت احیای شهری بوده و باعث تضعیف خطوط مسئولیت‌ها می‌گردید.

شهر لیورپول یک برنامه‌ریزی چندگانه احیا را تجربه کرد. همانگونه که ذکر شد، برخی از این برنامه‌ها فاقد شفافیت اهداف بوده و بطور کلی در یک قالب گسترده توسعه شهری نمی‌گنجد. بین برنامه‌ها هماهنگی محدودی وجود دارد و در واقع در صحنه رقابتی دارای بودجه سرمایه‌گذاری کافی نیستند. با وجود این تکمیل اکثر برنامه‌ها به شدت از طرف کارکنان درگیر آن دنبال شده و تعداد زیادی از آنها به موفقیت‌های موضعی باارزشی دست یافته‌اند. سؤال اینست که آیا در غیاب یک طرح استراتژیک، همگی یکی پس از دیگری به طرف مجموعه‌ای که بزرگتر از اجزای سازنده آن است سوق داده می‌شوند؟ به نظر می‌رسد ابتکارات اخیر از طرف دولت مرکزی مانند نظریه مشارکت استراتژیک محلی و استراتژی‌های نوسازی محله‌ای، باعث هماهنگی بهتر و مؤثرتری در ارائه برنامه می‌شود و این تبدیل به واقعیتی خواهد شد که درک می‌شود.